

Kogumispensionide seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu

§ 1. Kogumispensionide seaduse muutmine

Kogumispensionide seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 3¹ lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Pensioni investeerimiskonto ja finantsvaraga seotud tasud ja kulud makstakse pensioni investeerimiskontol olevast rahast. Kui pensioni investeerimiskontol ei ole raha nimetatud tasude ja kulude maksmiseks, on krediidasutusel õigus lubada puuduoleva summa ulatuses pensioni investeerimiskonto jääki ületada ning arvestada sellelt viivitusintressi, kasutada selleks pensioni investeerimiskonto kaudu soetatud finantsvara võõrandamist, sealhulgas finantsvara soetamisel sõlmitud lepingu lõpetamist, või realiseerides muul viisil finantsvarast tuleneva väärtuse. Kui käesolevas lõikes sätestatud meetmed ei ole rakendatavad, on krediidasutusel õigus katta pensioni investeerimiskonto ja finantsvaraga seotud tasusid ja kulusid, sealhulgas viivitusintressi, isiku samas krediidasutuses oleval muul pangakontol oleva raha arvelt.“;

2) paragrahvi 17¹ täiendatakse lõigetega 4–6 järgmises sõnastuses:

„(4) Kui pärast pensioni investeerimiskonto sulgemist laekub tulu selle konto kaudu varem soetatud finantsvaralt, kannab krediidasutus selle registripidajale. Kui isik omandab pärast pensioni investeerimiskonto sulgemist finantsvara, mis tuleks registreerida nimetatud pensioni investeerimiskontoga seotud väärtpaberikontol, on krediidasutusel õigus nimetatud finantsvara võõrandada ja kanda selle tulemusel saadud summa registripidajale.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatu kohaselt registripidajale laekuv summa kantakse isiku pensionikontole ja selle suhtes kohaldatakse:

1) käesoleva seaduse § 43 lõike 3 esimeses lauses sätestatud, kui isikule on tehtud samas paragrahvis sätestatud ühekordne väljamakse, mille käigus võeti tagasi kõik temale kuulunud pensionifondi osakud ning maksti neile vastav summa ja kogu tema kõigil pensioni investeerimiskontodel olev summa välja;

2) käesoleva seaduse § 52¹ lõikes 4¹ sätestatud, kui isik on sõlminud §-s 45 sätestatud pensionilepingu, mille kindlustusmakse tasumiseks kasutati kõiki kindlustusvõtjale kuulunud pensionifondide osakuid ja tema kõigil pensioni investeerimiskontodel olnud summamid;

3) käesoleva seaduse § 52⁶ lõikes 7 sätestatud, kui isikule on tehtud §-s 43¹ sätestatud väljamakse.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 1–3 nimetamata juhtudel kasutab registripidaja isiku pensionikontole laekunud summat pensionifondi, kuhu laekub või peaks laekuma tema kohustusliku kogumispensionide makse, osakute väljalaskmiseks või kannab selle isiku pensioni investeerimiskontole, kuhu laekub või peaks laekuma tema kohustusliku kogumispensionide makse.“;

3) paragrahvi 18 lõiget 1 täiendatakse punktiga 3¹ järgmises sõnastuses:

„3¹) osakute omandamisel käesoleva seaduse § 17¹ lõigetes 4 ja 6 sätestatu kohaselt;“;

4) paragrahvi 18 lõiget 2 täiendatakse punktiga 4¹ järgmises sõnastuses:

„4¹) raha pensioni investeerimiskontole kandmisel käesoleva seaduse § 17¹ lõigetes 4 ja 6 sätestatu kohaselt;“;

5) paragrahvi 28 lõiked 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Päriljal on käesolevas seaduses sätestatud tingimustel ja korras õigus:

1) kanda päritud osakud oma pensionikontole;

2) vahetada päritud osakud selle pensionifondi osakute vastu või kanda päritud osakute tagasivõtmisel saadud summa pensioni investeerimiskontole, kuhu laekub või peaks laekuma pärija kohustusliku kogumispensioni makse (edaspidi käesolevas jaos *vahetamine*);

3) võtta päritud pensionifondi osakud tagasi;

4) omandada päritud pensioni investeerimiskontol oleva raha eest selle pensionifondi osakuid või kanda see raha oma pensioni investeerimiskontole, kuhu laekub või peaks laekuma pärija kohustusliku kogumispensioni makse;

5) võtta pensioni investeerimiskontol olev päritud raha välja.

(3) Päritud pensioni investeerimiskonto kaudu soetatud finantsvara puhul on päriljal pensioni investeerimiskonto avanud krediidasutusega sõlmitud lepingus, finantsvara soetamisel sõlmitud lepingus ning seaduses sätestatud tingimustel ja korras õigus see finantsvara võõrandada ja finantsvara soetamisel sõlmitud leping lõpetada või registreerida see finantsvara kokkuleppel pärandajale ja päriljale pensioni investeerimiskontod avanud krediidasutustega oma pensioni investeerimiskontoga seotud väärtipaberikontole.“;

6) paragrahvi 28 täiendatakse lõigetega 3¹ ja 3² järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kui pensionifondi, kuhu laekub või peaks laekuma pärija kohustusliku kogumispensioni makse, osakute väljalaskmine on investeerimisfondide seaduse § 57 või § 173 alusel peatatud, ei kohaldu käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 ega punktis 4 sätestatud pärija õigus vahetada päritud osakud nimetatud pensionifondi osakute vastu või omandada selle pensionifondi osakuid päritud pensioni investeerimiskontol oleva raha eest.

(3²) Avaldus käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tehingute tegemiseks on ühepoolne tehing tsiviilseadustiku üldosa seaduse tähenduses.“;

7) paragrahvi 29 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Päritud kohustusliku kogumispensioni vara ülekandmist võib taotleda pärija, kellele on avatud käesoleva seaduse § 17 kohaselt pensionikonto.“;

8) paragrahvi 31 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 31. Pensionifondi osakute ülekandmise ja vahetamise, päritud raha ülekandmise ja selle eest pensionifondi osakute omandamise ning väljamakse tegemise kord“;

9) paragrahvi 31 lõike 1 sissejuhatavas lauseosas asendatakse sõnad „pensionikontole või nende tagasivõtmiseks“ sõnadega „pensionikontole, nende vahetamiseks või tagasivõtmiseks“;

10) paragrahvi 31 lõiget 1 täiendatakse punktiga 5¹ järgmises sõnastuses:

„5¹) iga pensionifondi nimetus, mille osakuid füüsilisest isikust pärija soovib vahetada, ja nende osakute arv;“;

11) paragrahvi 31 lõike 3 esimeses lauses asendatakse sõna „tagasivõtmise“ sõnadega „tagasivõtmise, vahetamise“;

12) paragrahvi 31 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kui päritud pensionifondi, mille osakute vahetamist või tagasivõtmist osakuomanik käesoleva seaduse § 28 lõike 2 punkti 2 või 3 kohaselt soovib, osakute tagasivõtmine on investeerimisfondide seaduse § 57 või § 173 alusel peatatud, korraldab registripidaja osakute tagasivõtmise või vahetamise esimesel võimalusel pärast takistavate asjaolude äralangemist.“;

13) paragrahvi 31 lõike 4 neljandas lauses asendatakse sõnad „tagasivõtmiseks või oma pensionikontole kandmiseks“ sõnadega „tagasivõtmiseks, oma pensionikontole kandmiseks või vahetamiseks“;

14) paragrahvi 31 lõiked 4¹ ja 4² muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(4¹) Kui pärandvara sisaldab pensioni investeerimiskontol olevat raha, korraldab selle pensionifondi osakute väljalaskmise või raha pärija pensioni investeerimiskontole kandmise, kuhu laekub või peaks laekuma pärija kohustusliku kogumispensioni makse, või raha pärijale väljamaksmise registripidaja viie tööpäeva jooksul pensioni investeerimiskonto avanud krediidasutuselt käesoleva paragrahvi lõikes 4² nimetatud andmete saamisest arvates vastavalt õigusaktidele ja registripidaja poolt pärandajale pensioni investeerimiskonto avanud krediidasutusega sõlmitud lepingule.“

(4²) Pärandajale pensioni investeerimiskonto avanud krediidasutus kannab registripidajale summa, mille eest pärija soovib omandada pensionifondi osakuid või mille ta soovib oma pensioni investeerimiskontole kanda käesoleva seaduse § 28 lõike 2 punktis 4 sätestatu kohaselt, või summa, mille pärija soovib sellelt pensioni investeerimiskontolt välja võtta, ning esitab registripidajale viivitamata pärast pärijalt vastava avalduse saamist pensioni investeerimiskontol oleva raha väljamaksmiseks, selle pärija pensioni investeerimiskontole kandmiseks või pensionifondi osakute väljalaskmiseks avalduse, milles peavad olema märgitud käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3, 7 ja 10 nimetatud andmed ning summa, mille eest pärija soovib omandada pensionifondi osakuid või mille ta soovib oma pensioni investeerimiskontole kanda või pärandaja pensioni investeerimiskontolt välja võtta, koos pensioni investeerimiskonto numbri ja selle avanud krediidasutuse ärinimega.“;

15) paragrahvi 31 täiendatakse lõikega 4³ järgmises sõnastuses:

„(4³) Kui pensionifondi, kuhu laekub või peaks laekuma pärija kohustusliku kogumispensioni makse, osakute väljalaskmine on käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud osakute vahetamise või lõikes 4¹ sätestatud osakute väljalaskmise päeval investeerimisfondide seaduse § 57 või § 173 alusel peatatud, keeldub registripidaja tehingu tegemisest ja teavitab sellest viivitamata vastavalt kontohaldurit või pensioni investeerimiskonto avanud krediidasutust. Vastavalt kontohaldur või pensioni investeerimiskonto avanud krediidasutus teavitab tehingu tegemisest keeldumisest viivitamata avalduse esitanud isikut.“;

16) paragrahvi 63 lõiget 5¹ täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) kasutada lepingu osalist väljamakset kindlustusvõtja teise lepingu või uue sõlmitud lepingu kindlustusmakse tasumiseks või vabatahtliku pensionifondi osakute omandamiseks, kui lepingu tingimuste kohaselt kindlustusvõtjale sellist osalist väljamakset võimaldatakse.“;

17) paragrahvi 63 lõige 5² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5²) Käesoleva paragrahvi lõikes 5¹ nimetatud summased kindlustusvõtjale välja ei maksta ja kindlustusandja kannab vastavalt lepingu osalise väljamakse, tagastusväärtuse või osa sellest

lepingus ette nähtud tähtaja jooksul, kuid lepingu ülesütleamise puhul hiljemalt kaks kuud pärast lepingu ülesütleamise avalduse saamist, kindlustusvõtja sõlmitud teise lepingu kindlustusmaksena selle lepingu sõlminud kindlustusandjale või kooskõlastatult kindlustusvõtja valitud vabatahtliku pensionifondi fondivalitsejaga kindlustusvõtja sissemaksena vabatahtlikku pensionifondi.“.

§ 2. Investeerimisfondide seaduse muutmine

Investeerimisfondide seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 37 lõike 3 punktis 1 asendatakse tekstiosa „muudatusi, mis ei mõjuta osakuomanike või aktsionäride õigusi ja kohustusi või“ tekstiosaga „redaktsioonilisi muudatusi või muudatusi,“;

2) paragrahvi 91¹ lõike 1 punktis 3 ja § 270¹ lõike 1 punktis 3 asendatakse sõnad „alternatiivfondi investeerimisest“ sõnadega „alternatiivfondi turustamise kohaks olevas lepinguriigis alternatiivfondi investeerimisest“;

3) paragrahvi 91¹ lõike 1 punktis 4 ja § 270¹ lõike 1 punktis 4 asendatakse sõnad „investorile kättesaadavaks“ sõnadega „investorile tutvumiseks ja kopeerimiseks kättesaadavaks“;

4) paragrahvi 91¹ lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesandeid võib täita fondivalitseja, kolmas isik või mõlemad. Kui fondivalitseja annab lõikes 1 nimetatud ülesannete täitmise edasi kolmandale isikule, sõlmitakse selleks kirjalik leping. Lepingus täpsustatakse ülesannete jaotus ning sätestatakse kolmanda isiku õigus saada fondivalitsejalt ülesannete täitmiseks vajalikku teavet ja asjakohaseid dokumente.“;

5) paragrahvi 103 lõikes 4 asendatakse tekstiosa „ja väärtpaberitesse, mille alusvaraks on väärismetall või mille hind sõltub väärismetallist“ tekstiosaga „ega neid esindavatesse sertifikaatidesse“;

6) paragrahvi 120 lõike 2 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) väärismetallidesse ja neid esindavatesse sertifikaatidesse.“;

7) paragrahvi 121 lõiget 2 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses:

„5) muudesse fondi tingimustes või prospektis nimetatud instrumentidesse.“;

8) paragrahvi 121 täiendatakse lõikega 2³ järgmises sõnastuses:

„(2³) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 5 nimetatud instrumentidesse, mida ei ole nimetatud sama lõike punktides 1–4, lõikes 2¹ ega käesoleva seaduse §-s 103, võib investeerida kuni kümme protsenti pensionifondi vara väärtusest.“;

9) paragrahvi 123 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Pensionifondi vara võib väärismetallidesse, neid esindavatesse sertifikaatidesse ja väärtpaberitesse, mille alusvaraks on toore või mille hind sõltub toormest, paigutada kokku kuni 25 protsendi ulatuses pensionifondi vara väärtusest.“;

10) paragrahvi 270¹ lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesandeid võib täita fondivalitseja, kolmas isik või mõlemad. Kui fondivalitseja annab lõikes 1 nimetatud ülesannete täitmise edasi kolmandale

isikule, sõlmitakse selleks kirjalik leping. Lepingus täpsustatakse ülesannete jaotus ja sätestatakse kolmanda isiku õigus saada fondivalitsejalt ülesannete täitmiseks vajalikku teavet ja asjakohaseid dokumente.“;

11) paragrahvi 363 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kohustusliku pensionifondi valitseja on kohustatud fondi vara investeerimise ja riskide juhtimisega seonduvalt avaldama jätkusuutlikkust käsitlevat teavet, järgides Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/2088 sätestatut.“;

12) paragrahvi 408 lõige 1² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesandeid võib täita fondivalitseja, kolmas isik või mõlemad. Kui fondivalitseja annab lõikes 1 nimetatud ülesannete täitmise edasi kolmandale isikule, sõlmitakse selleks kirjalik leping. Lepingus täpsustatakse ülesannete jaotus ja sätestatakse kolmanda isiku õigus saada fondilt ülesannete täitmiseks vajalikku teavet ja asjakohaseid dokumente.“;

13) paragrahvi 414¹ lõikes 6 asendatakse sõnad „muid selliseid investeerimisstrateegiaid“ sõnadega „muid sarnaseid investeerimisstrateegiaid ega -ideesid“;

14) paragrahvi 503³ lõikes 1 asendatakse tekstiosa „300 trahviühikut“ tekstiosaga „5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas“;

15) paragrahvi 503³ lõikes 2 asendatakse tekstiosa „400 000 eurot“ tekstiosaga „5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas või kuni kümme protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest.“;

16) seaduse normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga:

„Komisjoni delegeeritud direktiiv (EL) 2021/1270, millega muudetakse direktiivi 2010/43/EL seoses jätkusuutlikkusriskide ja -teguritega, millega vabalt võõrandatavatesse väärt-paberitesse ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjad (eurofondid) peavad arvestama (ELT L 277, 2.8.2021, lk 141–144).“.

§ 3. Kindlustustegevuse seaduse muutmise

Kindlustustegevuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 263² lõikes 1 asendatakse tekstiosa „300 trahviühikut“ tekstiosaga „5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas“;

2) paragrahvi 263² lõikes 2 asendatakse tekstiosa „400 000 eurot“ tekstiosaga „5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas või kuni kümme protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest.“.

§ 4. Krediidiasutuste seaduse muutmise

Krediidiasutuste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 134²⁰ lõikes 1 asendatakse tekstiosa „300 trahviühikut“ tekstiosaga „5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas“;

2) paragrahvi 134²⁰ lõikes 2 asendatakse tekstiosa „400 000 eurot“ tekstiosaga „5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas või kuni kümme protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest.“.

§ 5. Tulumaksuseaduse muutmine

Tulumaksuseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 21 lõike 1¹ punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) kogumispensionide seaduse § 63 lõikes 5² sätestatud tingimustele vastavaid täiendava kogumispensioni kindlustuslepingu osalist väljamakset ja ülesöeldud lepingu tagastusväärtust;“;

2) paragrahvi 21 lõike 2¹ esimeses lauses asendatakse tekstiosa „ülesöeldud täiendava kogumispensioni kindlustuslepingu tagastusväärtust kogumispensionide seaduse § 63 lõike 5² kohaselt“ tekstiosaga „kogumispensionide seaduse § 63 lõike 5² kohaselt teise lepingu osalist väljamakset või ülesöeldud lepingu tagastusväärtust“;

3) paragrahvi 21 lõige 3¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3¹) Kui vabatahtliku pensionifondi osakud on omandatud kogumispensionide seaduse § 63 lõike 5² kohaselt täiendava kogumispensioni kindlustuslepingu osalise väljamakse või ülesöeldud lepingu tagastusväärtuse eest, arvestatakse viieaastast tähtaega selle lepingu sõlmimisest arvates, kui see toimus osakuomaniku poolt vabatahtliku pensionifondi osakute esmasest omandamisest varem.“.

§ 6. Väärtepaberituru seaduse muutmine

Väärtepaberituru seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 237⁸⁸ lõikes 1 asendatakse tekstiosa „300 trahviühikut“ tekstiosaga „5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas“;

2) paragrahvi 237⁸⁸ lõikes 2 asendatakse tekstiosa „400 000 eurot“ tekstiosaga „5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas või kuni kümme protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest.“;

3) seaduse normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga:

„Komisjoni delegeeritud direktiiv (EL) 2021/1269, millega muudetakse delegeeritud direktiivi (EL) 2017/593 seoses jätkusuutlikkustegurite arvestamise lõimimisega tootejuhtimiskohustustesse (ELT L 277, 2.8.2021, lk 137–40).“.

§ 7. Seaduse jõustumine

Käesoleva seaduse § 1 punktid 5–15 jõustuvad 2025. aasta 1. jaanuaril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2024

Algatab Vabariigi Valitsus

(allkirjastatud digitaalselt)